

Λαϊκοὶ θρῆνοι
καὶ τραγούδια τῆς Λαμπρῆς
Popular Laments and Easter Songs

Χορός επρίνη. Επιχολόπουνα χορός Μεγάρων. Συλλογή Δημήτρη Ήλια.

Dance of Tráni. Typical traditional Easter dance of Megara. Collection: Dimitris Ilias.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
SOCIETY FOR THE DISSEMINATION
OF NATIONAL MUSIC
VOLUME 133

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ
ΑΝΤΙΑΛΑΟΙ
GREEK
ECHOES

ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΕΥΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΛΑΪΚΟΙ ΘΡΗΝΟΙ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

ΟΦΙΣ Α'

1. "Αγροντες και μετοινένες, Καπινεκτο Κυρλίδην.	
"Ηρος λέγετος μολύνες χρωματιστος. Πόδες δάντισματος.	3.32
2. "Άρινη γειδ ους δάρογες. Γαμήλιο Πότεν.	
"Άρινη πλάγιος του πρωτος. Πόδες δικτυαλον τερψόδομοι.	4.57
3. Σάρωμα μπήρος ούρεντο. Διαδεινώνομον.	
"Ηρος πλάγιος του πρωτος πετρωμόν. Πόδες δικτυαλον τερψόδομοι.	3.27
4. Κοπούντα τές Παναγια και ούσι αέτη.	1.53
5. Βαύλισσα τές τη γαννη. Μετάλημης.	
"Ηρος πλάγιος του τετάρτου πλέωνος. Πόδες δάντισματος.	3.25
6. Ζόλι πονοντα.	1.00

ΟΦΙΣ Β'

1. Στήμενο Χριστός διντον, Καλοπονήνος σηρπτός. Πελοποννήσος.	
"Ηρος νόι ποδιά πολέμος χρωματιστος. Πόδες έπιπτοι α' είδους.	4.50
2. Άσσος νοι για πάπια μέρη. Αγριόνος Πάρνηθας.	
"Ηρος Γιανός προτος βενοντος. Πόδες δάντισματος.	5.00
3. "Ηρος νόι Αλαράρισματος Τούρκος Πελοποννήσου.	
"Ηρος πλάγιος του τετάρτου. Πόδες άλιμενος και δάντισματος.	3.30
4. Κοντούντα να καρφιστούν. Τήρη πονοντας. Ζόλιας και δάντισματος.	
5. Οργυνώντας πονοντος.	3.27
6. Αναπτή πονοντα και δι περην. Χορός «ποτέ» Μεγάρων. "Ηρος λέγετος πλάγιος τού διευθύνων διακοπώντος. Πόδες δικτυαλον τερψόδομοι.	1.30
	2.57

Παιδικον ο μονοκον: 'Αντώνιος Τσοής,
διοικητος Φίλων Ροΐνες, πλάγιο, Αθήνης
Επιβολίδης & Νίκος Στεφανίδης, αντονία
- 'Αγιασμός Τορπολίδης, οδη -
Σπηλιάς Αθηνας, λιανοτο Χρήστος
Μπλιμποντόρης, λόρα πονοντα.
Τραγονδή ή Χορούντα του Στελλάρου πορε
διάδοσην της 'Εθνικής Μουσικής και δι Σι-
μον Καράς.

'Ελληνικον 'Αντιλίποιν 'Ηχογραφήσεων
διανύσσων ραδιοφωνικών έκπονσιν της
'Ορχηστρας και της Χοροφάδιας του
Στελλάρου πρός διάδοσην της 'Εθνικής
Μουσικής όποι τάν διεύθυνον τους
Σίμωνος Καράς, περιόδου 1958-1960.

'Επεινόφιος Θρήνος. Γύρα από 1700.
Πινακοθήκη Τρετακοντα.

Ε Α Λ Η Ν Ι Κ Ο Ι Α Ν Τ Ι Α Λ Α Λ Ο Ι

Σύλλογος πρός διαδοσην της 'Εθνικής Μουσικής,
Έργον 9 και Πονέλεριτος, 114 73 Αθηνα. Τηλ. 01-8811930

Κείμενα, μουσική έπιμέλεια και διευθυνοντς: Σίμων Καράς

Συνεργάτης: 'Αγγελική Καφά

'Επιμέλεια & Επεξεργασία ήρων: Βασίλης Καράς, Νίκος Κλέντος

Μετάφρασης κειμένων: 'Εμη 'Αγρυπνάς

'Επιμέλεια έκδοσης: Νίκος Διονυσούπολης

PRODUCED BY SOCIETY FOR THE DISSEMINATION OF NATIONAL MUSIC

POPULAR LAMENTS AND EASTER SONGS

SIDE A

1. Rulers and potentates. Devotional song from the Cyclades.	3:32
2. Λέγετος – fourth- chromatic mode in Byzantine music.	
3. "I'm leaving you - farewell my lords. Wedding song from Pontus.	4:57
4. Την πλάγια mode in Byzantine music.	
5. Today the heavens are black. Song from the Dodecanese.	3:27
6. Οδη πλάγια mode in Byzantine music.	
7. Do you see that naked One. Song from Mytilene.	3:25
8. Fourth plagal mode in Byzantine music.	
9. Κανονίζι (psaltery) solo.	1:00

SIDE B

1. Today Christ is Risen. <i>Kalamatianos</i> dance from the Peloponnese.	4:50
2. Each and every day, glory be to the Son and the Father.	
3. <i>Ayfermos</i> dances from Patras. First mode in Byzantine music.	5:00
4. The Easter festivities have come. <i>Pidimatos</i> dance from the Peloponnese.	3:30
5. Swing away, let's swing. Slow waltz of the swings from Samos.	3:27
6. Instrumental.	
7. Easter archway passing by. <i>Tritou</i> dance from Megara.	2:57
8. <i>Légetos</i> –second plagal diatonic- mode in Byzantine music.	

Musicians: Antonis Tsios, violin – Philippos Roudas, clarinet – Nikos Stephanidis and Lambros Savallis, oboe – Stavros Adriatos, basso – Christos Bairaktaris, pontiac lyra.
Musicians and Choir of the Society for the Dissemination of National Music under the direction of Simon Karas.

'Greek Echoes': a series of radio programs of Greek traditional music, played and sung by musicians and the Choir of the Society for the Dissemination of National Music under the direction of Simon Karas, and broadcast by the Greek Broadcasting Corporation (EIR) during the years 1958-1960.

The Throne (Lamentation). Circa 1700 A.D.
Tretyakov gallery.

Society for the Dissemination of National Music,
Eriss 9 and Pulcherias, GR-114 73 Athens. Tel. 301-8811930

Text of narrative, musical and General Director: Simon Karas

Assistant: Angeliki Karas

Sound engineer and editing: Vassilis Karas, Nikos Klentos

Song texts translated by Amy Argyrakis

Coordination of publication: Nikos Dionysopoulos

**ΛΑΪΚΟΙ ΘΡΗΝΟΙ
ΚΑΙ
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ**

S D N M 132

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ 5

**ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ**

ΟΨΙΣ Α'

ΛΑΪΚΟΙ ΘΡΗΝΟΙ & ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Κατά τη διάρκεια τής Μεγάλης Τεσσαρακοστής, κυρίως υγινούμενοις, δάλλα και μνημένοις εἰς δόλην τήν Ελλάδα, ιδιαιτέρους δὲ εἰς τηνησιά, ἐπισκέπτονται τὰ διάφορα ἔξωκλήσια και ἀγρυπνοῦν προσευχόμενοι μετὰ ἡ μνει ἵερέως.

Ἐκεῖ, μεταξὺ τῶν ἄλλων, φάλλουν και μερικὰ δόματα θρησκευτικού περιεχομένου, δημοψυρήματα αὐθορμήτου εἴσεβειας, εἴτε τῆς λαϊκῆς ψυχῆς, εἴτε λογίων λερωμένων και διδασκάλων λαϊκῶν. Τέτοια είναι ἡ δίμη τοῦ "Αἱ Γιώργη" που σκότωσε τὸ θεριό και ὑγάτωσε τὴ βασιλοπούλα και χάρισε τὸ δεῖο δῶρο τοῦ νεροῦ ἃτη δηψασμένη χώρα, ἡ τὸ καταλόγον τῆς Παναγίας, τὸ λαϊκὸ δηλαδή μοιρολόγιο τῆς Θεομήτορος που ἀρχίζοντας μὲ τό:

Τώρα εἰν' ἀγια Σαρακοστή τέρα εἰν' ἀγιες μέρες
καλός ναι τ' ἀγιος δ Θεός καλόν κι' ὅπους τὸ ξέρει,

καταλήγει στὰ πάθη και ἃτὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ Κυρίου.

Ἐνα ἀκόμη ποιητικὸν λαϊκὸν ἐντρύφημα τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς είναι και ἡ κατ' ἀλφάβητον εὐσεβῆς νουθεσία:

Ἄρχοντες και μεγιστάνες και λοιπή φτωχολογγά, που, ἀναφέρομενο εἰς τὸ μάταιον τῶν ἔγκοσμίων, προτρέπει εἰς μετονομαν και διόρθωσιν βίου, διά να καταλήξῃ:

Ω ψυχή μου γλυκυτάτη, μολυσμένο μου κορμί,
κλάψεις αὐτὸν τὸν κόσμο, τάφρα πού ἔκει τῇ ζωῇ.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἄρχοντες και μεγιστάνες και λοιπή φτωχολογγά
θάνατος μᾶς περιμένει, νέους γέρους και παιδιά.
Βλέπετε μήν πλανηθῆτε, εἰς τὴν πρόσκαιρον ζωῆν
ἢτὸν καλλωπισμὸν τοῦ κόσμου, και ματαιαν ἥδονην.

Γήινα ναι τὰ κορμιά μας καὶ ἔτη γῇ θεῖ να βαλθοῦν
τὰς ψυχὰς οὐ παραστήσουν, καὶ ἔτην κρίσι θὰ σταθοῦν.
Δέ μᾶς συνοδεύει τότε, πλούτος δόξα καὶ τιμὴ,
ἄλλ' έδω τὸ ἀφῆνον⁶ δὲλα καὶ πηγαίνομε γυμνοῖ.
Μή ἐπιθυμήσῃ ποτὲ σου πράγματα προσωπινά,
τ' ἡ ζωὴ μας εἶναι ζῆγη καὶ σῶν δινερο περινῆ.
Ποιὸι οἱ βασιλεῖς τοῦ κόσμου, ποιὸι δόξα καὶ τιμαί,
ποιὸι ναι τὰ χρυσά στολίδια ποιὸι χανοὶ νεκροὶ ποτε;
Ωψιχή μοι γλουκυτάτη μωλωμένο μον κορμό,
κλάψεις αὐτῶν τὸν κόσμο, τάρα ποιὸι χεις τὴ ζωὴ.

Καθ' δλη τῇ διάρκεια τῆς Μεγάλης Ἐβδομάδος ὁ ὑμνογραφικὸς καὶ μουσικὸς πλούτος τῆς Ἑκκλησίας μας ἀφεύδες σκορπίζεται εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰς αἰσθητήριας τῶν πιστῶν κατὰ τὰς ιεράς ἀκολουθίας ἀλλοτε προπρετικὸς εἰς μετάνοιαν καὶ ἀλλοτε δραματικὸς εἰς ἀναπράστασιν τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου.

Τῆς τρεῖς πρώταις μέραις τῆς ἑβδομάδος ἀκούμε κάθε βράδυ τὸ τροπάριο «Ιδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός», που ξει τὸ θέμα του παρέμενο ἀπὸ τὴν παρεβολή τῶν Δέκα Παρθένων.

'Αλλ' διτεὶς τὸν ἀρχαῖον κόσμον δὲ γάμος ἔγινετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, δλίγοι τὸ γνωρίζουν. 'Ακόμη διτεὶς τάρα γίνεται τὰ μεσανύχτια δὲ γάμος εἰς τὴν Ἀνατολή, μόνον οἱ Πόντιοι μηποροῦν 'να τὸ βεβαιώσουν γιατὶ αὐτοὶ κρατοῦσιν ὡς χθές, καὶ ίσως κρατοῦν ἀκόμη εἰς ἀντίμενα χωριά, τὴν ἀρχαίαν αὐτὴν παράδοσιν.

Εἰς τὸν Πόντο δὲ γάμος ἔγινετο πράγματι ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, καὶ η πομπὴ ἐσχηματίζετο προηγουμένου τοῦ ἵερατείου, τῶν μουσικῶν, τῶν νεονύμφων καὶ τοῦ συμπεφεροῦ. 'Ολοὶ κρατοῦσιν στὰ χέρια κεράκια καὶ φανούς, ἐνīν ἀπὸ τὰ δοξάρια τῆς λύρας καὶ ταῖς φωναῖς τοῦ συμπεφεροῦ, ἀνέβλυζες κάτι 'σῶν βάλσαμο παρηγοριᾶς, κάτι 'σῶν πένθιμο ἱματιήριο τοῦ παντοτινοῦ γαρισμοῦ τῆς κόρης ἀτ' τὰ γονικά της.

'Αφήνω γειά σας ἄρχοντες, ὑγειά σας καὶ χαρά σας
κτ' ἡ Σουμελᾶ ἡ Παναγιά, νά ναι βοηθειά σας.

'Ο ήχος καὶ δὲ δυναμὸς τῆς μελαφδίας 'που φαίνονται πενάργατα καὶ μοιάζουν πρὸς θρησκευτικὴ ψαλμοφία, καθὼς ἀνέκα-

τεύετο μὲ τὴν τραγικὴν ιστορία τοῦ «ξενούτσικου» που ψυχομαχεῖ 'τοῦ καραβιοῦ τὴν πρύμνη, δὲν ἔχει μάννα 'να τὸν κλαῖη 'να τὸν μοιρολογήσαι, προσαρμόζεται πρὸς τὸ κοτανυκτικὸ καὶ μελαγχολικὸ πλαίσιο αὐτῶν τῶν ἀγίων ἡμερῶν.

ΜΟΥΣΙΚΗ

'Αφήνω γειά σας ἄρχοντες, καὶ γειά σας καὶ χαρά σας
— γιάρο ἐπί μάρν μάρν
κτ' ἡ Σουμελᾶ ἡ Παναγιά, νά ναι βοηθειά σας
— γιάρο γιάρο μάρν μάρν
σον' ἀπόν τὴν Χριστοῦ, να πᾶς 'να προσκυνήσης
— γιάρο ἐπί μάρν μάρν
'ζον' Τορδάνην ποταμόν, να πᾶς 'να κολυμβήσης
— γιάρο γιάρο μάρν μάρν.

Πόστη σημασία έχουν γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸν Ἑλληνισμὸ δικείωνται ὅτι Ἑκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ πόση κατάνυξι καὶ συντριβὴ καὶ θρησκευτικὴ ἔχαροι αισθάνεται ὁ χριστιανός 'σα βρεθῆ 'ζοὺς 'Αγίου Τόπους τούτων τῆς μητρὸς μέραις τῶν παθῶν, δὲν είναι δυνατὸν κανεῖς μὲ λόγου 'να τὸ περιεργάψῃ.

Μόνον διποτοὶ βρεθῆ προσκυνήτης 'ζοὺς 'Αγίους Τόπους αὐταὶς τῆς ἡμέραις, ἔχει 'να δηγήσηται μέραις καὶ μέραις τὰ θαυμάτια τοῦ Θεοῦ, 'ονα γρύπης «Χατζῆς» τίσια εἰς τὴν Πατρίδα. Τὸ ιερὸν τοῦτο καθηκόντων τῆς ἐπισκέψεως τῶν 'Αγίων Τόπων 'σῶν ίερά παρακαταθήκη τὸ μετεβίβαζαν ἀπὸ πατέρα σὲ πατέρι, οἱ Ὁρθόδοξοι τῶν παλαιοτέρων ἐποχῶν, καὶ οἱ 'Ανατολίτες ιδιωτεῖροι, ἀφοῦ ὡς εἰδούμεν, τὸ εἴχονται καὶ ἔτην νεονύμφῳ οἱ Πόντιοι 'σῶν τὸ ὑπέρτατο τοῦ ἐγγάμου βίου ἐπίτευγμα καὶ πνευματικὸ ἀγαθό.

Στὸν ἄγιο τάφο τοῦ Χριστοῦ 'να πᾶς 'να προσκυνήσης 'ζοὺς Τορδάνη ποταμῷ 'να πᾶς 'να κολυμβήσης.

'Ας πορευθόμενοι, λοιπόν, καὶ ἡμεῖς εἰς 'Ιεροσόλυμα, καθὼς λέπει καὶ δὲ δυναμὸς, παρακολούθηντας κατὸ πόδας τὸν λαϊκὸ ποιητὴ τοῦ ἀκολούθου θρήνου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, που προβάλλει ἐπὶ σκηνῆς Ιερᾶς τὰ πρόσωπα τοῦ θεοῦ δράματος, τῇ Θεοτοκῷ, τὰς ἀγίας γυναῖκας, τὸν Θεολόγο 'Ιωάννην, τὸν 'Εσταιρεμένο Κέριο καὶ τοὺς ληστάς, τοὺς ἀνόρμους 'Ιουδαίους καὶ τὸν δ-

λη σκηνή της Σταυρώσεως για νά καταλήξῃ μὲ τὴν χαρμόσουνο
ύποστεται πρὸς τὴν πικραμένη Παναγία:

Μόνο τὸ Μέγα Σάββατον ἐπον γάλλουν οἱ Παπάδες
τότε καὶ Σὺ μαννοῦλα μου νά χῆς χαραὶς μεγάλαις.

*Αρχίζομε μὲ δεδεκανησιακὸ σκοπό.

- Ἀχ-στιμερο μαρδος οὐρανος, στιμερο μαρόη μέρα
στιμερον ἑστανρώσσατι, τῶν πάντω βασιλέα.
- Ὁχ-στιμερον ἔβαλαν βιούλη οἱ ἀνομοι Ἐβραῖοι,
ὅχ-οι ἀνομοι καὶ τὰ σκυλιά οἱ τρισκαταρομένοι.
- Ὁχ-ό Κύρους ἥβλησε νο ἡμῆς σὲ περιβόλαι,
ὅχ-να λάβη δεῖπνο μιστικὸ γιά να τὸ λάβουν δλοι.
- Ὁχ-ή Παναγία Δέσποινα κοθόταν μοναχῇ της,
ὅχ-πάς προσευχής της ἔκαμεν, γιά τὸ Μονογενῆ της.
- Ὁχ-φωνή της ἥρθε ἀπ' οὐρανοῦ ἀπ' ἀρχαγγέλου στόμα,
ὅχ-σάνουν Κύρρα μου ἡ προσευχαὶ σώνουν και ἡ μετάνοιας
ὅχ-και τὸν Υἱὸν Σου πάσαντ και στὸν χαλκι τὸν πάνε.

Συνεχίζομε τὴν ιστορία τῆς Σταυρώσεως, μὲ καταλόγῳ τῆς
Παναγίας Μυτιληναϊκο, τοῦ ὁποίου τὸ τέλος, ἡ γυναικεία ἐ-
φυερετικότης προστήρωσε πρὸς τὸ σκοπὸ τοῦ ἐπιταφίου θρήνου
που ψάλλεται τὸ βράδυ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, μετὰ τοῦτο
τὸ λαϊκὸ μοιρολόγιο.

*Ομοιογουμένως μόνον δ λαός, δ ὅποιος ἔγεννησεν ἔναν
Ρεμανὸν Μελρόδ, ήμπορεὶ και τέρα ακόμη να στιχουργῇ δρα-
μπιτικὰ στιχουργήματα ἀντίξια τῆς διανοίας και τῆς μεγαλοφύ-
ας του.

Κι ἡ Δέσποινα 'σάν τ' ἀκουεις ἐποι και λιγόδη
σταμνι νιρο τὴν περηχούν κ' ἔφτά σταμνὶ τοῦ μόσχου
κι πέντε τοῦ δρόδοταμα δσο να συνεφέρῃ.
Ἐσεσεις και συνείφερε αὐτὸν τὸν λάχο λέγει:
Όσον ἀγαπᾶτον Χριστὸ κι δσοι τὸν προσκυνάπτι
ἔλαττι να μονιάσουνε να πᾶ να τὸν εύροδης.
Πέρη μὴ τὸν ἑστανρώσσουσι, πέρη μὴν τόνε καρφώσουν
κι τόνε βάλλουν 'ζτα καρφιά κι τόνε βαντιώσουν.
Παιρίνει τη Μάρθα τη Μαριά τ' Ἀγιοῦ Λαζάρο τη μάννα,

τ' Ἀγιον Προδρόμο τὴν ἀδερφή, κι ἡ τέσσαρες ἀντάμα.
Παιρίνουνε τὸ στρατὶ στρατὶ, στρατὶ τὸ μονοπάτι,
και τὸ στρατὶ τῆς Ἐβραὶς 'ζτοδ μάστορη τὴν πόρτα.
Γέμωσ' ὁ κάμπος δάκρυα κι οἱ δρόμοι μοιρολόγια.
Πρα καλὴ τοῦ μάστορη καλῶσ' τὴ σταυρούμαντι,
γιά πές μου πές μου μάστορη, τί εἰν' αὐτὰ 'κου φτέρνεις;
Καρφιά μοῦ περαγγείλαντο οἱ δνονοι γ' Ἐβραιοὶ¹
κείνοι μοῦ τὰ 'καν τέσσερα, μὲ γά τὰ καννα πέντε
τὰ δυό 'ζτα δυό ντου γόνατα τὰ δυό 'ζτα δυό ντου χέρια
τοῦ πέμπτου τοῦ φαρμακερό, δὲ μητὶ μέσ' 'ζτην καρδιά ντου
να τρέψῃ αἷμα και χολὴ κι ἀπὸ τὰ σωθικά του.
'Αντε κι ἐσύ δέ 'δεισίγγανε βρέ τροκαταραμένε
ποτὲ μέσ' 'ζτο διάκι σου όχλα μην ὀποτάζεις
μηδὲ μέσ' τὴ τραχλίτα σου πονκάμισο ν' ἀλλάζεις
μηδὲ 'ζτη παραδοκισέ, παρὰ μην ὀποτάζεις.
Παιρίνουνε τὸ στρατὶ στρατὶ, στρατὶ τὸ μονοπάτι
και τὸ στρατὶ τῆς Ἐβραὶς μέσ' 'ζτοδ ληπτοδ τὴν πόρτα.
'Απὸ καροὶ σέρνει φωνῇ, κι ἀπὸ κοντά τοῦ λέει:
'Ανοιξε πόρτα τοῦ ληπτῆ και πόρτα τοῦ Πιλάτου
κι ἡ πόρτα ἀπὸ τὸ φύτο της δνοιεῖς μοναχῇ της.
Θωρεὶ δεξιά, θωρεὶ λερβά, κανάναν δὲν γνωρίζει
θωρεὶ ξαναστοχάζεται, βλέπει τὸν Ἀγιο Γιάννη.
Γιά πές μου, πές μου Γιάννη μου, ποδὶς εἰν' ὁ ἀδσκαλὸς Σου;
Μὲ ἵντα στόμα να στὸ πῶ, γλάσσα να 'ζτο μιλήσων;
Δὲν ἔχου χεροκάλαμο γιά να σοσ τόνε δειξει.

ΜΟΥΣΙΚΗ

- Βλέπεις ἐκείνο τὸ γιμνὸ και τὸν δναμαλλιάρηρ,
δπου φορεὶ στὴν κεφαλὴ ἀκάθινο στεφάνη;
- Βλέπεις ἐκείνο τὸ γιμνὸ τὸν παραπονεμένο,
δπου φορεὶ πονκάμισο στὸ αἷμα βιουτγιμένο;
- Σταυρὲ περιχωμήλεσ, Σταυρέ μου κλίνε πίσω,
να πισσει τὸν ύγιόσκα μου, να τὸν γλυκοφιλήσω,
να βγάλω μὲ χρυσητ ποδιά, τὸ αἷμα να σφουγγήσω.
- Φέρτε τ' ἀργυροψάλδιο να κόψει τὰ μαλλά μου,
σέρτι και τὴ ματόδετρα να βάνουν τὴν καρδιά μου.
— Δὲν εἰν' γκρεμός να γκρεμισθὲ μέμα να δεμματίσουν
δὲν εἰν' δίδικος θάνατος ν' ἀδικοθανατίσουν.

ΟΨΙΣ Β'

ΘΡΗΝΟΙ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ & ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Χριστός άνέστη και χρόνια πολλά,
Πάσχα Κυρίου Πάσχα. Πάσχα Πανσεβάσμιον ήμεν άνέτειλε,
φωνάζει χαρμόσυνα δέ Εκκλησιαστικός θυμιφόδος. Γιατὶ τὸ Πά-
σχα εἶναι ἡ μεγαλύτερη γιορτὴ τῆς χριστιανουσόντης. Είναι τὸ κή-
ρυγμα τῆς ὑψηλῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου καὶ ἡ ἐπισφράγισης
τοῦ ἔργου Τοῦ τοῦ λιτωρικοῦ.

Είναι άνάστασις καὶ άνάτασις ψυχῶν καὶ σωμάτων, κατάρ-
γησις τοῦ θανάτου, κληροδοσία τῆς αἰώνιότητος.

Ἐάν σήμερα, ἀπὸ άνατολῶν ἥλιον μέχρι δυσμῶν κ' ἀπὸ τὰ
οὐράνια μέχρι τὰ καταθύνοντα, τὰ πάντα καταυγάζονται ἀπὸ τὸ οὐ-
ράνιο φῶς τῆς Ἀναστάσεως.

Στοὺς κάμπους καὶ τὸ βουνά, 'ζῆτη στεργά καὶ τῇ θάλασσα,
'ζῆτης πόλεις καὶ τὰ ποδὶ μικρὰ χωριούδακια, οἱ πάντες καὶ τὰ πάν-
τα παιρίνουν δψή ἐστρατική. Οἱ χριστιανοὶ φοροῦν τὰ καπά τους
καὶ ἀρόβι παρακολουθήσουν μὲν κατάνιξι καὶ εὐλάβεια τῇ νυχτε-
ρινῇ ἀκόλουθᾳ καὶ τῇ λειτουργίᾳ τῆς Ἀναστάσεως, γυρίζουν
'ζῆτο σπιτικοῦ τους μὲ τὸ ἀγιό φῶς, κάνουν σταυρὸν μὲ τὴν κάντη
τοῦ κεριοῦ 'ζῆτην πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τους, φιλιοῦνται χαιρετώντας
πάντα καὶ ἐπὶ σαράντα ήμερες μὲ τὸ 'Χριστός άνέστη', τουτο-
κριζούν τὰ κόκκινα παχαλινά αὐγά καὶ ἀκολουθεῖ πανδαισία μὲ
τὸ καθημερανό παχαλινό ἄρνι.

/ Τὰ σπίτια είναι άνοικά 'ζῆτο φίλο, 'ζῶν ξένο, 'ζῆτο φιωχὸ καὶ
'ζῆτο διαιράτη καὶ τὸ τραζέζι πάντα στραμένο. Τὸ γλέντι οἰκογε-
νειακὸ ἡ διμαδικὸ κατὰ γειτονιαῖς, συνοδεύουν χοροὶ καὶ τραγού-
δια μὲ θέμα τοῦτο τὸ σωτηριᾶδες καὶ χαρμόσυνον γεγονός τῆς
Ἀναστάσεως.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Σήμερα —μαζί μου μάτια—, σήμερα Χριστός 'Ανέστη
σήμερα Χριστός 'Ανέστη καὶ 'ζεύς οὐρανούς εύρεθη.

Σήμερα τὰ παλληκάρια, στέκονται 'ζάν τὰ λιοντάρια.
Σήμερα καὶ τὸ κορίτσια, στέκονται 'ζάν κυπαρίσσια.
Σήμερα κ' ἡ παντρεμένας είναι λαμπροστολειμένες.

Τὸ Πάσχα δὲν είναι μόνο χαρά καὶ ἀγαλλιασις τῶν θυμρώ-
πων, ἀνάστασις ψυχῶν, εὐφροσύνη ἐπίγειος, ἀλλὰ καὶ εὐφροσύ-
νη οὐράνιος καὶ ἀγαλλιασις καὶ χαρά.

Σήμερον τὰ οὐράνια συναγάλλεται τῇ γῇ.
σήμερον τὰ ἐπίγεια συγχορείει οὐρανοῖς.

Τὸ Πάσχα γιορτάζουν οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ Ἄδης καὶ Παρά-
δεισος, ἐπίγεια καὶ καταθύνοντα, διποὺς ὑπάρχουν ψυχαὶ χριστια-
νῶν.

Μιὰ τέτοια δορυτατικὴν ἐκδήλωσιν τῶν μακαρίων ψυχῶν
Προφρούριον καὶ Ἀποστόλων, μᾶς ζευγραφίζει τὸ ἀκόλουθο νησιώ-
τικό τραγούδι τῆς Πάρου, 'που μοσχοβοῦλο ἀπὸ τὴν εὐσβέστια καὶ
τὴν εὐλάβεια τῆς ὁρθοδόξου παραδόσεως τοῦ λαοῦ μας. Τραγού-
δι 'που παρέχει μιὰ ποιητικὴ καὶ μουσικὴν εἰκόνα, ἀνάλογο μὲ
τῆς τοιχογραφίας τῶν Μετεώρων 'που παριστάνουν ἐτοι ἀκρι-
βῶς τὸν Δαβὶδ 'να φέρει 'ζῆτα Ιεροσόλυμα ἐν χορδαῖς καὶ δρύγανοις
την Κίβοτο τῆς Διαθήκης.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στὸν οὐρανὸν χορὸς καὶ σκόλη, τὸν κρατοῦν οἱ Ἀποστόλοι
σταυρωτὸν χορὸν κρατοῦσι δικοὺς δὲτι λαλούσιν.
Δόξα νά χρη πέδα μέρα μὲ Υἱός μὲ τὸν Πατέρα
σὺν Πνεύματι τῷ Ἀγίῳ τῷ ζωοποιῷ καὶ ὅσιο.
Δόξα νά' ζουν καὶ τὰ τρία καὶ ἡ Δέσποινα Μαρία
μα ἀν θέλ 'ν' ἀκροσθήτη 'να σις πᾶ καὶ 'να ιδῆτε.
Στὸν οὐρανοὺς χορὸν καὶ σκόλη τὸν κρατοῦν οἱ Ἀποστόλοι
τὸν κρατοῦν καὶ χορεύον τὸν Παράδεισο γηρασίν.
Δόκει να εἰς τὸ μέτρος σέρνει τὸν χορὸν δὲ Πέτρος.
Οἱ Προφῆται τραγουδοῦσι ψάλλουν καὶ κανοναρχούσι.
Οἱ Δαβὶδ παιζει λαούτο, Ήσαΐας τὸ φλαύτο.
Οργανον δὲ Ζαχαρίας, δράπα παιζει Ιερεμίας.
Όπους κάνει τὸ Σταύρο τοῦ δρματα χει 'ζῆτο πλευρό του
κι δποιος κάν 'έλεημοσένη ξει τού Θεού ειρήνη.

ΜΟΥΣΙΚΗ (ΟΡΓΑΝΙΚΟ ΣΥΡΤΟ)

Μὲ τῆς γιορταί και τῆς ἡμέραις τοῦ Πάσχα συνδέονται διάφορα πατροπαράδοτα θύμα και παραδόσεις τοῦ λαοῦ μας.

Μιὰ ἀπ' αὐτὶς είναι και τὸ Πασχαλινὸν θυμό τοῦ χοροῦ τῆς βροχής, τῆς τόσον ἀπαραίτητου κατὰ τὴν ἀπὸ τέλους Μαρτίου μέχρι τῶν ἀρχῶν Μαΐου περίοδον, γιὰ 'να φωμάσουν και 'να γεμίσουν τὰ σιτηρά, τὸ φωμή και ἡ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας. Τὸ θύμο είναι πανελλήνιο σχεδόν.

Ἐχουμενι μιλήσασθαι ἀλλοτε γιὰ τὰ λαμπροκύριακα 'που ἔχορεύσαντα 'ξά χωρὶς τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου ή 'Ολυμπίας, διπος λέγεται τάρα.

Τῆς 'μεραῖς αὕταις ὁ κύριος Περικλῆς Μανιάτης, ἀπὸ τῆς Χειράδαις τῆς Μεγαλούπολεως, μᾶς ἐληφροφορεῖ διτι και 'ετήν διπαρχία του σφέσαι δικόμη τοῦτος ὁ χορός. Μαζεύονται τὸ Πάσχα στα διάνυμερα ἡ τὴ δεύτερη 'μέρα διο τὸ χωριό γύριο ἀπὸ τὴν 'Εκκλησία, τὸ κυβολικὸ τους, και ἑκὲν διεροπισμένοι τέροι, γρῆς, ἀντρες, γυναικες, ἀγόρια και κορίτσια, μέχρι και τῶν μικρῶν παιδιῶν, χορεύοντας τοῦτον τὸν ιερατικὸν και θρησκευτικὸν χορό, παρακαλώντας τὸν ἀναστάτων Κύριο, τὸ Χριστό και ἀληθηνό μας, 'να εἰσπλαγχνισθῇ τὸ πλάσμα Του και 'να ρίξῃ δροσιὰ 'ξῆ τὴν διεψαμένητ.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

'Ηρθαν τὰ λαμπροκύριακα, Χριστέ μου Χριστέ μου,
Χριστέ κι' ἀλλιθινέ μου, ἥρθαν τὰ λαμπρογύριτρα.

'Ἄς ρίξῃ ὁ Μάρτης δυὸ νερά κι' 'Απρίλης πέντε δέκα
'να ίδης τὰ κοντοκρίθαρα πᾶς ἀπηρᾶν' τῆς φράσταις.
(να ίδης και τῇ φτωχολογά πᾶς διπλοροσκούναται).

ΜΟΥΣΙΚΗ (ΣΟΛΟ ΚΛΑΡΙΝΟ)

"Αλλο πασχαλινὸν θυμό είναι και ἡ κούνιας. Μαζεύονται, πρὸ παντὸς στὰ νησιά, νέοι και κοπέλλες, κάτω ἀπὸ τὰ βαθύσκια πλατάνια, τῆς καρυδιάς και τ' ὅλλα παγύκορμα δέντρα τοῦ χωριοῦ των και στήνουν κούνιας.

"Ἐκεὶ ανεβαίνουν ἡ Ἡνας-Ἑνας και μιὰ-μιὰ ἡ διὸ-διὸ δγόρια και κορίτσια και ἄλλοι φίλοι, συγγενεῖς και αισθηματικῶς ἐνδιαφερόμενοι, τοὺς κουνοῦν και τοὺς λέν' τραγούδα παινετικά και ἄλλο 'που ἐκφράζουν ἐλεύθερα τέρα ἀλλά μὲ εὐπρέπεια και σεμινότητα, τὸ αἰσθήμα 'κου τρέφουν ἀπέναντι τοὺς.

"Στὰ τραγούδια αὐτὰ ἀπαντοῦν μὲ ἀνάλογα παινέματα ἐκεῖνοι 'που κουνοῦνται και πάλι μὲ τραγούδα δείχνουν σ' διοιους τοὺς κάνουν προτάσεις αισθηματικές, ἀν κρέπει 'να ἀπελπισθοῦν ἢ πρέπει 'να Ἐλπίζουν.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

"Ἀκούτε σκοπὸ τῆς κούνιας ἀπὸ τοὺς Νενέδες τῆς Σάμου καθὼς μᾶς τὸν ὑπαγόρευσαν οἱ κύριοι Κατοίκης Σταύρος, Σταύρος Γιαννάκης και ἡ κυρία Σταύρια Βούρου.

Κουνίστι 'να κουνήσουμε αὐταῖς τῆς χαῖδεμέναις
διπο τῆς ἔχ' ἡ μάνινα τους 'ξτά χάδια μαθημέναις.
Σίδηρο νά 'ναι τὸ σχοινί, κι' ἀταστλι τὸ κλανάρι
και 'κεινος 'που τὴν ἔκανε, 'να ζήσ' 'να κάνη κι' ἀλλη.

ΟΡΓΑΝΑ (ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΓΥΡΙΣΜΑ)

Θὰ τελειώσουμε μὲ τὴ Μεγαρίτικη τράτη τοῦ Πάσχα, διπος χορεύεται τὴ δεύτερη μέρα τοῦ Πάσχα δημοσίες εἰς τὰ Μέγαρα.

Λαμπρή —μά την Παναγιά— Λαμπρή καμάρα κι δις περνῷ
Λαμπρή καμάρα κι δις περνῷ, τ' 'Αγιοι Γιαννογι εἰν' τὸ τέλος.
Πιάστε τὰ δραπανάτσα σας, γιατ' ἀφταστ τὸ θέρος
σύρτο Κυρά μου σύρτο, γιατι-ἀφτασε τὸ θέρος.

ΣΟΛΟ ΟΥΤΙ

Έκδοθέντες δίσκους και σάτερς αυτής της σειράς:

- 101 — Βαζαντίνοι "Υμνοι των Χριστουγέννων
102 — Βαζαντίνοι "Υμνοι των Θεοφανείων
103 — Τραγούδια Κάσου και Καρπάθου
104 — Τραγούδια Ρόδου, Χάλκης και Σύρης
105 — Τραγούδια "Αμφιρρυθ, Κύθνου και Σίφνου
106 — Τραγούδια της Θεράπηξ (μέρος 1ον)
107 — "Η Ακολούθια τοῦ Ακαθίστου Υμνού
108 — Τραγούδια Θάσου, Λήμνου και Σαμοθράκης
109 — Τραγούδια Δυτικής Μακεδονίας
110 — Τραγούδια Μυτιλήνης και Χίου
111 — Τραγούδια της Ήπειρου
112 — Βαζαντίνοι "Υμνοι Επιταφίου και Πάσχα
113 — Τραγούδια της Πελοποννήσου
114 — Τραγούδια της Κρήτης
115 — Τραγούδια τῶν Επιταφίων
116 — "Υμνοι και Θρήνοι τῆς Αλάσσας
117 — Τραγούδια "Ανατολικής Μακεδονίας
118 — Τραγούδια Κεντροανατολικές και Προποντίδος
119 — Τραγούδια Ρούμελης
120 — Τραγούδια Θεσσαλίας (μέρος 1ον)
121 — Τραγούδια Θεσσαλίας (μέρος 2ον)
122 — Τραγούδια Θράκης (μέρος 2ον)
123 — Τραγούδια "Ιπείρου (μέρος 2ον)
124 — Τραγούδια Μακεδονίας (μέρος 3ον)
125 — Τραγούδια Μυτιλήνης και Μικράς Ασίας
126 — Αρμονικά
127 — Τραγούδια Μικράς Ασίας
128 — Τραγούδια Ικαρίας και Σάμου
129 — "Επέτειοι 26ης & 28ης Οκτωβρίου
130 — "Επέτειοι 29ης Μαΐου & 25ης Μαρτίου
131 — Εθνικά ιστορικά τραγούδια
132 — Λαϊκοί θρήνοι και Τραγούδια της Λαμπροής

Σύλλογος πρόσδιασιν τῆς Εθνικής Μουσικής.

Έφορος 9 και Ποντιλέριας, 114 73 Αθήνα. Τηλ. 01-8811930

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΣΙΜΩΝ ΚΑΡΑΣ
ΒΟΗΘΟΙ: ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΡΑ (101-126) — ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΡΑ (127-132)
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: ΝΙΚΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

101 — Byzantine Hymns of the Epiphany
102 — Byzantine Hymns of Christmas
103 — Songs of Karsos and Karpates
104 — Songs of Rhodes, Chalki and Smyri
105 — Songs of Rhodes, Chalki and Smyri
106 — Songs of Thrace (part 1)
107 — The Service of the Akribites Hymn
108 — Songs of Thessaloniki, Lemnos and Samothrace
109 — Songs of Western Macedonia
110 — Songs of Mavritsi and Chios
111 — Songs of Epirus (part 1)
112 — Byzantine Hymns of the Epiphany and Easter
113 — Songs of Crete
114 — Hymns of the Ionian Islands
115 — Songs of the Lemnian Islands for the Fall of Constantinople
116 — Hymns and Lemmets for the Fall of Constantinople
117 — Songs of the Eastern Islands
118 — Songs of Roumeli
119 — Songs of Roumeli
120 — Songs of Thrace (part 1)
121 — Songs of Thrace (part 2)
122 — Songs of Thrace (part 2)
123 — Songs of Epirus (part 2)
124 — Songs of Macedonia (part 3)
125 — Songs of Mavritsi and Asia Minor
126 — Armomata (Thracian)
127 — Songs of Asia Minor
128 — Songs of Karala and Smros
129 — National Anthems of 26th & 28th of October
130 — National Commemorative of 25th of March
131 — National Historical Songs
132 — Popular Laments and Easter Songs

Εφορία 9 και Ποντιλέριας, GR-114 73 Αθήνα, Tel. 301-8811930
Επιτελος 9 και Γενική Διεύθυνσης: ΣΙΜΩΝ ΚΑΡΑΣ
Αστικής Μέλιτης: ΜΙΛΑΡΥ ΒΟΥΡΑΣ(101-126) — ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΡΑ(127-132)

Εποχή για τη Διεύθυνση της Επιτελος: ΝΙΚΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

Εποχή για τη Διεύθυνση της Εποχής: ΝΙΚΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

Records and cassette-tapes already released in this series:

- 101 — Byzantine Hymns of Christmas
- 102 — Byzantine Hymns of the Epiphany
- 103 — Songs of Kasos and Karpathos
- 104 — Songs of Rhodes, Chalki and Symi
- 105 — Songs of Amorgos, Kythnos and Sifnos
- 106 — Songs of Thrace (part 1)
- 107 — The Service of the Akathistos Hymn
- 108 — Songs of Thasos, Lemnos and Samothrace
- 109 — Songs of Western Macedonia
- 110 — Songs of Mytilene and Chios
- 111 — Songs of Epirus (part 1)
- 112 — Byzantine Hymns of the Epitaphios and Easter
- 113 — Songs of the Peloponnese
- 114 — Songs of Crete
- 115 — Songs of the Ionian Islands
- 116 — Hymns and Laments for the Fall of Constantinople
- 117 — Songs of Eastern Macedonia
- 118 — Songs of Constantinople and the Sea of Marmara
- 119 — Songs of Roumeli
- 120 — Songs of Thessaly (part 1)
- 121 — Songs of Thessaly (part 2)
- 122 — Songs of Thrace (part 2)
- 123 — Songs of Epirus (part 2)
- 124 — Songs of Macedonia (part 3)
- 125 — Songs of Mytilene and Asia Minor
- 126 — Armonika ("Harmonics")
- 127 — Songs of Asia Minor
- 128 — Songs of Ikaria and Samos
- 129 — National Anniversaries of 26th & 28th of October
- 130 — National Commemorative days:
the 29th of May & the 25th of March
- 131 — National historical songs
- 132 — Popular Laments and Easter Songs

Society for the Dissemination of National Music,
Erisi 9 and Palherias, GR-114 73 Athens. Tel. 301-8811930

ARTISTIC AND GENERAL DIRECTOR: SIMON KARAS
ASSISTANT: MARY VOURAS(101-126) — ANGELIKI KARAS(127-132)
PRODUCTION COORDINATOR: NIKOS DIONYSSOPOULOS

- EIMENNEIA EKPADEZI: NIKOS AIOVNOZOPOULOS
BOHGD MAPIA BOYPA (101-126) — ALTEIAKI KAPΑ (127-132)
KATASTEIXNIKI KAI FENIK AIIEVANIZI: ZIMON KAPΑ
Egōs 9 kai Itoxegēts, 114 73, Aθinai, Tel. 01-8811930
Ezaloyos 9 apōs tis Itoxegēts, Evgikis Melouktis,
132 — Adiokto dīptor kai Tepoyotita tis Adimpijs
131 — Evgwida Itoxegēta tis Adimpijs
130 — Emetteroi Zētis & Zētis Mpugtou
129 — Tepoyotita Itegēts kai Zētou
128 — Tepoyotita Itegēts kai Zētou
127 — Tepoyotita Meloudis, Adiokto
126 — Adiokto
125 — Tepoyotita Meloudis, Adiokto, Adiokto
124 — Tepoyotita Meloudis (Egōs 20v)
123 — Tepoyotita Meloudis (Egōs 20v)
122 — Tepoyotita Meloudis (Egōs 20v)
121 — Tepoyotita Meloudis (Egōs 20v)
120 — Tepoyotita Meloudis (Egōs 10v)
119 — Tepoyotita Meloudis
118 — Tepoyotita Meloudis, Adiokto, Adiokto
117 — Tepoyotita Meloudis
116 — Vavoi kai Egōvo tis Alimou
115 — Tepoyotita Meloudis
114 — Tepoyotita Meloudis
113 — Bouzavtouli "Vavoi, Emfatiou kai Iliayia
112 — Tepoyotita Meloudis, Harigou
111 — Tepoyotita Meloudis kai Xioi
110 — Tepoyotita Meloudis, Adiokto
109 — Tepoyotita Meloudis, Adiokto
108 — Tepoyotita Meloudis, Adiokto
107 — H, Azovaltsi tis Egōdēts (Egōs 10v)
106 — Tepoyotita Meloudis, Adiokto, Ktefou kai Zētou
105 — Tepoyotita Meloudis, Adiokto
104 — Tepoyotita Meloudis, Ktefou, Xalikis kai Zētou
103 — Tepoyotita Meloudis kai Ktefou
102 — Bouzavtouli "Vavoi tis Adiokto
101 — Bouzavtouli "Vavoi tis Adiokto
- Ekdoletres diakos-koutouc artits tis eisagōgi

MUSIC (INSTRUMENTAL SYRTOS)

Various ancestral customs and traditions of the Greek People are connected with the feast-days and other days of Easter.

One of these is the springtime Easter custom of the rain dance, during the period from the end of March to the beginning of May. The rain is indispensable for the grain crops, the bread and the life of the Greek People to ripen and grow full. This custom is virtually Panhellenic.

On former occasions, we have discussed the Easter festivities *anári*, or *Olympia*, as it is called nowadays.

Just recently, Mr. Periklís Maníatis from the village of Heirádes near Megalópolis, has informed us that in his province as well this rain dance is still preserved. On Easter day (or the day after Easter) the whole village gathers around the main Church and there, arm-in-arm old men and old women, as well as the younger men and women, the boys and girls and even the little children, dance this hieratic and religious dance, beseeching the resurrected Lord—the true Christ—to have mercy on His creation and to cast cool moisture on the thirsty earth.

SONG

*The Easter festivities have come, my Christ, my Christ;
My own true Christ, the Easter feast-days have come.
Let March rain down two waterfalls and April five or ten —
You'll see the stalks of barley climbing over the fences.
(See the noble ladies sifting the grain, again and again.)*

MUSIC (SOLO CLARINETTE)

There is another Easter custom, which involves swings. Especially in the islands, young men and girls gather beneath the shady plane trees, walnut trees and other trees with thick trunks in their village and fix swings there. One boy and one girl at a time (or two by two) climb onto the swings. Other boys and girls and other friends, relatives and persons emotionally involved swing them and

keep singing them songs of praise and other songs freely (but in a decorous and modest style) expressing their feelings.

With similar words of praise, these songs are answered by the persons on the swings and through songs again, the latter in turn show whoever is making a sentimental proposal whether he must despair or must go on hoping.

SONG

Listen to the song of the swings from Nenédes on the island of Samos, as it was told to us by Mr. Stávros Katsikis, Mr. Stávros Yannákis and Mrs. Stamatia Bouróu.

*Swing away, let's swing these pretty petted lasses,
who are used to their mamas' sweet caresses.
Let this rope be made of iron, of steel the bough must be.
May the fathers who begot them live to beget other lasses.*

INSTRUMENTAL IMPROVISATION

By way of conclusion, hear the Megaran *trata* dance of Easter, as it is danced in public in Megara on the day after Easter:

*Easter —by the Virgin Mary— Easter archway passing by —
Easter archway passing by, St. George's day is the end.
You must all pick up your sickles, now summer has come.
Pull the sickle, my lady, pull away, for summer has come.*

SOLO OUTI

Translated by Emy Argyrakis

FACE B

LAMENTS OF HOLY WEEK AND SONGS OF THE BRIGHT WEEK

MUSIC

Christ is Risen — Happy Easter.

Easter — the Lord's Easter, Easter the All-Revered has dawned for us, the ecclesiastical hymngrapher proclaims joyfully. For Easter is the grandest celebration of Christendom — the preaching of the lofty doctrine of the Lord and the sealing of His salvational Work. Easter is resurrection and elevation of souls and bodies, abolition of death, bequeathing of eternity.

As of today, from the rising of the sun until sunset, and from the heavens to the underground regions, all things are brightly lit by the heavenly light of the Resurrection.

In the plains and on the mountains, on dry land and on sea, in the cities and the smallest villages, all human beings and all things have a festive look. Christians don their best clothes and after piously and reverently attending the night liturgy and Resurrection service, they return home, carrying the holy light from the church in the form of a lit candle. With the soot from this candle, they make the sign of the cross on the door of their home. They kiss each other and for forty days, continue to greet one another with the words "Christ is Risen". With the red Easter eggs, they have a tradition of repeating this phrase as they try to "crack" the other person's egg. And with the traditional Easter lamb, a feast takes place.

All homes are open both to friends and strangers, to poor men and passersby; and the dining table is continuously laid. The family celebration or the communal festivity in the neighborhoods is accompanied by dances and songs based on the salvational, joyous event of the Resurrection.

SONG

Today, dear lass with your dark eyes, today Christ is Risen;

*Today Christ is Risen and He finds himself in heaven;
Today the gallant lads stand straight as lions.
Today the young lasses also stand like cypress trees.
Today even the married women are adorned in their finery.*

Easter is not only *earthly* joy and human delight, resurrection of souls, bliss — it is also *heavenly* bliss and delight and joy:

*Today, things of heaven rejoice with the earth;
today, earthly things are dancing with the heavens.*

Easter is celebrated by Heaven and Earth and Hades (the Underworld) and Paradise, things upon earth and down under the earth — wherever there are Christian souls.

Just such a festive manifestation of the blessed souls of the Prophets and Apostles is depicted for us by the following song from the island of Paros, which is redolent of the pious reverence characterizing the Greek people's Orthodox tradition. A song offering a poetic and musical image similar to the wall paintings of Meteora, which in precisely this way, show David in the midst of stringed instruments, bringing the Old Testament Ark to Jerusalem.

SONG

*In the heavens, dance and feast are kept by the Apostles;
they keep the dance with arms crossed — hear what they say —
Each and every day, glory be to the Son and the Father,
together with the sacred, life-giving, divine Spirit.
Glory be to all three of them and to the Virgin as well.
But if you'll hear me, I'll tell you — see for yourselves.
In the heavens, dance and feast are kept by the Apostles,
they keep them and dance, in their quest for Paradise.
They are twelve in number, Saint Peter leads the dance.
The Prophets are singing and chanting and reciting.
David is playing the lute and Isaiah plays the flute,
Zechariah is playing the psaltery and Jeremiah the harp.
He who makes the sign of the cross has weapons by his side
and anyone who can offer charity has the peace of God.*

*Only on the eve of Easter when the Priests are chanting,
only then, little Mother, You too shall have great joys!*

A melody from the Dodecanese islands accompanies the beginning:

- Ah, today the heavens are black, today is a black day,
today, the King of all Mankind has been crucified.
- Ah, today the lawless Jews have taken council,
ah, those lawless knaves and curs, thrice-accursed.
- Ah, the Lord was longing to enter a garden,
ah, to take His last supper, let everyone take it.
- Ah, the Virgin Mother was sitting there all alone,
ah, what prayers said she for her Only Begotten Son.
- Ah, a voice came from heaven, out of an archangel's mouth:
'Ah, enough of your prayers, my Lady, enough of penances,
ah, they've captured your Son, they're taking Him to the
blacksmith'.

The story of the Crucifixion is continued in the Virgin's 'kata-logi' lament from Mytilene. The end of this—describing the inventive spirit of women—was adapted to the melody of the epitaphios Hymn sung on Holy Friday night, after this popular lament. Admittedly, only the People who gave birth to a poet such as Romanos Melodos can still create dramatic verses worthy of his intellect and genius:

*And when the Virgin heard this, she fell down and fainted;
they poured a pitcher of water and seven pitchers of musk
and five pitchers of rose-water on her until she recovered.
As soon as she recovered, this is the word she uttered:
All of you who love Christ and all you who worship Him,
come let us all agree, let us go forth and find Him.
Maybe they'll crucify Him, maybe they'll fasten Him down,
maybe they'll put nails around Him until they kill Him.
She took Martha and Saint Lazarus' mother, Maria
and the sister of Saint John the Baptist; all four went forth.
They went along the road, road after road, by the path
and the path brought them out to the blacksmith's door.*

*The plain was full of tears and the roads full of laments.
A good day to the blacksmith, welcome to the esteemed
mother.*

*Come tell me, blacksmith, what is all this you are making?
Nails — these nails the lawless Jews have ordered me to make,
they told me to make four, but I am making five —
two are for His knees and two are for His hands;
the fifth the poisoned nail will go straight into His heart;
and blood and bile will flow out of His very entrails.
Come come now, blacksmith, thrice-accursed, come come —
may you never store up warm embers in your hearthplace;
may you never change your shirt on your collarbone;
may you never store up any money in your wallet.
They went along the road, road after road, by the path
and the path brought them out to the door of the thief.
From afar, she let out a cry and from close by she said:
Let the door of the thief open, oh let Pilate's door open!
and because of its trembling fear, the door opened by itself.
She gazed to the right and the left, there was no one she knew.
She gazed and reflected again and saw Saint John the Baptist:
Come tell me, tell me, sweet John, where is Thy Master?
With whose mouth can I tell Thee — what tongue can speak?
I have not the hand or the heart to show Him to Thee.*

MUSIC

*Do you see that naked One with His hair all rumpled,
He who is wearing a crown of thorns set upon His head?
Do you see that Naked One with a plaintive air,
He who is wearing a shirt which is dipped in blood?
—Crucifix, come down lower, Crucifix lean back,
that I may seize hold of my Son and sweetly kiss Him.
Let me bring out my golden apron to wipe away His blood.
Bring the silver scissors so that I may cut my hair;
bring the blood-red stone so that I may dye my heart.
Is there no cliff for me to fall off, no stream for me to drown?
Is there no unjust death for me so that I may unjustly die?*

SOLO OUTI and at the very end, SOLO PSALTERY

*Our bodies are earthly and will be set on the Earth,
standing next to our souls, they 'll appear on Judgment Day.
Then, we 're escorted by no wealth, no glory and no honor
— we leave everything behind here and we depart naked.
You must never covet ephemeral things, desire not,
for our life is but brief and passes like a dream.
Where are the kings of this world, where glory and honors?
Where are the gold adornments the dead once possessed?
Oh my sweetest soul, oh my own contaminated body,
weep here in this world, now while you have life.*

During all the Holy Week, the hymn writing and musical richness of the Greek Church are bestowed generously on the souls and senses of the faithful, in the course of the sacred services. Sometimes they urge us to repentance, and sometimes they are dramatic, representing the Lord's Passion.

For three days of the week, each evening we hear the well known *troparion* hymn: "Lo the Bridegroom cometh in the middle of the Night", the theme whereof is taken from the Parable of the Ten Virgins. But few persons are aware that in the ancient world, weddings took place in the middle of the night. Furthermore, even now in the East, weddings still take place at midnight. But only the people of Pontos can verify this, because until just recently, they are the ones who preserved this ancient tradition and perhaps in certain villages, still preserve it.

In Pontos, weddings were actually held in the middle of the night and the procession was formed, led by the priests, the musicians, the newly-weds and the in-laws. In their hands they all held candles and torches, while from their lyre bows and the in-laws' voices, a soothing consolation rose up, resembling a kind of funeral march for the eternal separation of the daughter from her parents:

*I'm leaving you — farewell my lords, farewell and joy to you;
And may the Virgin Madonna of Soumela be of assistance to
you.*

The sound and rhythm of this melody seem extremely ancient and similar to religious chanting. Fused with the tragic tale of the poor little immigrant dying on the prow of the ship without a

mother to weep and lament for him, the melody was adapted to the pious and melancholy framework of these holy days.

MUSIC

*I'm leaving you — farewell my lords, farewell and joy to you
yiar ay aman aman
May the Virgin Madonna of Soumela be of assistance to you.
yiar yiar aman aman
To the Holy Sepulchre of Christ, go and worship
yiar ay aman aman
To the River of Jordan, go and swim there
yiar yiar aman aman.*

It is impossible to describe in words how vital for Orthodoxy and Hellenism the Churches of Antioch, Alexandria and Jerusalem are; impossible to describe the contrition, devout awe and religious elevation the Christian feels when he finds himself in the Holy Land for these sacred days of the Passion.

Only someone who has been a pilgrim to the Holy Land during this period is able to talk about the marvels of God, day after day upon his return to his native land as a 'hadjinás' (pilgrim, who has usually been christened in the River Jordan). This sacred duty of visiting the Holy Land has been handed down from father to child as a sacred heritage, by the Orthodox of former times — and especially, the Orthodox of the East. For as we have already seen, the people of Pontos express this wish to the newly married bride, as the supreme achievement and spiritual boon of married life.

"To the Holy Sepulchre of Christ, go and worship; to the River of Jordan, go and swim there."

So let us too wend our way through Jerusalem, as the writer of the hymn tells us, step by step following the popular poet who wrote the following Holy Friday lament, which presents the sacred figures of the divine drama, the Mother of God, the holy women, Saint John the Evangelist, the crucified Lord and the thieves, the lawless Jews and the gipsy blacksmith, the Roman soldiers and the whole scene of the Crucifixion, winding up with a joyful promise to the sadly embittered Virgin:

FACE A

POPULAR LAMENTS AND EASTER SONGS

MUSIC

Throughout the so-called "Great Lent" (the forty days before Easter), mainly the women, but also men all over Greece (especially in the islands) visit various chapels, keep vigils, and pray — either with or without a priest.

There, among other things, they chant songs which are religious in content, creations of spontaneous piety — of the popular soul, or of scholarly priests and common teachers. Such is the rhyme of Saint George, who killed the dragon, saved the princess and offered the divine gift of water to the thirsting country; or the 'katalógi' lament of the Virgin, i.e. the popular lament of the Mother of God, which begins as follows:

*Now it is Lent, now are the sacred days;
'tis good for anyone who knows 'Holy is God'.*

and concludes with the Passion and the Lord's death by crucifixion.

Another popular poetic delight of the Great Lent is the pious admonishment in alphabetical order:

"Rulers and potentates, also poor folk as well" refers to the vanity of worldly things and urges us to repent and correct our way of life. It winds up thus:

*Oh my sweetest soul, oh my own contaminated body
weep here in this world, now while you have life.*

MUSIC

*Rulers and potentates, and also poor folk as well,
Death awaits us, young and old and even children.
Watch out not to be deceived in this fleeting life,
in the World's embellishment and in vain pleasure.*

**POPULAR LAMENTS
AND
EASTER SONGS**

S D N M 1 3 2

GREEK ECHOES 5

**SOCIETY FOR THE DISSEMINATION
OF NATIONAL MUSIC**